

علم، صفت و اخلاق دار هفتالی مجموعه

اجتماعیات

عائله اخلاق

۱
سمیه

صوکرا بو آدم، باشقه بر عالمیه (تبی) طریقله کیره بیلیر .
بویله برکیمسه آرتق کندی قانداشلیقه هیچ بر اقبالیق رابطه
سه مالک دکلدرد ؛ یالکز داخل اولدنی عالمکه فردلری
کندیسنه اقربا بیلیر . پدرشاهی عالمکرده ، ارککلر ایچون ،
نادراً واقع اولان بو حال، قیزلر ایچون عمومیتله جاریدر .
چونکه، هر قیز، کلینک زماننده، کندی عالمسندن انحلاع
ایدهرک ، قوجسنگ عالمسه (تبی) طریقله داخل اولور .

قانداشلقه اقبالیقک بری برندن آیری اولدینه داترک
اینی مثال اوسترایلادهکی (آروننا) عشرتنده کورولور . آروننا
لرده ، چوجوق نه باباسنگ توتومه، نده آناسنگ توتومه
وارث اولور ؛ آناسی نرده که قالشسه ، او موقعک پیرینک
توتومی چوجوغلک توتومی اولور . بو صورتده ، چوجوق بو
توتومک سیمیه منسوب اوله جفندن ، نه آناسنگ ، نده بابا .
سنگ سیمیه هیچ بر اقبالیق رابطه سنی حائر اولماز؛ اقربا .
لری کندیسنه قانجه بابانچی اولان بر طاقم فردلردن عبارتدر .
مادری سیمیه رده ، بر ارککلک باشقه باشقه سیمیلردن
ایکی قاریسی وارسه ، بونلردن دوغان چوجوقلر آراسنده هیچ
بر قرابت رابطه سنی بولونماز ؛ بشاء علیه بونلر بری برله
اوله بیلیرلر .

ایشته بو کی آریقلره بناء درکه ، دورقام ، فیزیولوژیک
بر ماهیتی حائر اولان قانداشلقه ، اجتماعی بر ماهیتی حائر
اولان اقبالیق بری برندن آیریمشدر .

دقت ایدرسه که بو آریقالق بو کوکون بیله موجوددر . بر
ارککله غیرمشروع چوجونی آراسنده قانداشلق بولوندنی
حالده ، اجتماعی اقبالیق موجود دکلدرد . چونکه غیر مشروع
چوجوق باباسنه وارث اوله ماز . بوندن باشقه ، سودقارده شکی ،
صهریت کی رابطه لرده ، برنوع عرملک یعنی (ازدواج حرمی)
حصوله کتیریور . حال بوکه بو نوع اقبالیق آراسنده ده
قانداشلق موجود دکلدرد .

عائله ، بری برینه اقبالیق رابطه سیمیه ، بوط اولان فردلرک
مجموعی دیمکدر . اقبالیق ، بو کوکی شکلنه باقیلیرسه ، (قاندا .
شلق consanguinité) ایله عینی شی ظن اولونور . حال بوکه
بو ایکی رابطه بری برندن بوس بوتون آیریدر . قانداشلق ،
صرف فیزیولوژیک بر مناسبتدر . حیوانلر آراسنده ده قاندا .
شلق واردرد ؛ فقط ، حیوانلر آراسنده اقبالیق اولدنی کیمسه
ادعا ایده من . چونکه ، قومیات وتاریخ علملری رزه کوستر .
بیورکه نه دائماً قانداشلر بری برینک اقبالیق عد اولونمشدر ،
نده اقبالیق آراسنده مطلقاً قانداشلق رابطه سنی آرانمشدر .

مادری سیمیه رده بابا اولادک قانداشی اولدنی حالده ، اقربا .
سی دکلدرد . چوجوق باباسنی کندینه اقربا طایفادنی کی ، بابا
جهتندن اولان دیگر قانداشلیق یعنی همجه سنی ، خاله سنی ،
عمجه زاده لرلی ، خاله زاده لرلی ده اقربا طایفاز . بو جمعیتلرده ،
بر انسانک اقبالیق ، یالکز آنا جهتندن اولان قانداشلیق ،
داه دوغروس (توتومداشلیق) در .

پدرشاهی عالمده ایسه ، چوجوق یالکز بابا جهتندن اولان
قانداشلیق ، داه دوغروس (مانداشلیق) اقربا طایفیر ؛
آناسی کسندی ماتنی ترک ایده رک قوجسنگ ماتنی معبود
طایفیدنی ایچون ، اونده اقربا طایفیر ؛ فقط ، آناسنگ قانداشلیق .
ینه قارشى هیچ بر اقبالیق دوغروس طایفاز . بوندن باشقه ،
بر اوغول ، کندی پدرشاهی عالمسندن (انحلاع) ایده بیلیر ؛
یاخود عالمه ریسی اونى عالمه دن (خلع) ، یعنی طرد ایده بیلیر .

عائدر. چو جوغك وليسي، باباسي دكل، داي سيدر. بناء عليه، دايك وارثي اوغلي دكل، بكيدر. (ار داي يه چكر) تعبيريله (دای ايله يكن) آراسنده كي عصيت، بو دوردن قالمدر. مادري سميده، ازدواجك اوج طرزي وارد:

(۱) (آميلي آناق) دينيان ازدواجدر كه قوجه، قاريسنك سميسته بر خدتمجي كي كيردك اوراده (دای) نك ولايتي آلتند چاليشير. ايچ كوكلك بو دوردن قالمدر.

(۲) (سوموندو) دينيان ازدواجدر كه اركلك كنديسي ايچ كوكلكندن قورنارمق ايچون قاريسنك سميسته بر مقدار مال و بروردك كندی سميسته ياشامق حقي استحصال اتمه سيدر. اركلك كندی سميسته ياشامقله برابر، ايسته ديكي زمان قاريسنك خانه سته كيد بيلير. اسكي عربلرده كي (منه) بوازواجك بر نوع بقیه سيدر.

(۳) قوجه، قاريسي يا قاجيرمق، يا ديكر بر سميدهن بر اركلكه قيز قارده شلرني مبادله ايتك، ياخود (قالين) و بروردك آلتق صورتيله كندی سميسته كوتورم سيدر.

بو اوچنچي نوع ازدواجده چوچوق باباسنك سميسته دوغوب بو يوديكي حالده، يته آتاسنك سميسته منسوب قالير. مع مافيه، بو حال اوزون مدت دوام ايندكدن صوكرا، برابر ياشامه نك تيجه سي اوله رق، بابانك سميسته، پدري بر توتوم حصوله كايير، و بو صورتله سميده، مادري شكندن پدري شكله انتقال ايدر.

مع مافيه، توتوميزمك دوامی مادري اوله سمييله قائمدر. پدري توتوميزم، اوزون مدت دوام ايدمير. بوندن باشقه، توتوميزم، اركلكری آواجيق، قاديئلری بر نوع چايه ايله باغچوانلق اجرا ايدن عشرت لرده ياشايه بيلير. اهلي حيوانلر تائيس ايديله كدن صوكرا، آرتق توتوميزم دوام ايدمير. ذاتاً، اركلك (قالين) و بروردك، قاريسي كندی سميسته كيتير بيلمه سي، مال يعني سورو صاحبي اوله سندن صوكرا، قابل اوله بيلير. بناء عليه، عشرتلك آواجيقدن چوانلله انتقالندن صوكرا، مادري سميه يرينه پدري سميه قائم اولور، و توتوميزم بر (پس - زنده) حالي آير.

اوحالده، توركارد، سميته يكانه اجتماعي عالمه اولديني كورم بيلمك ايچون، توركلرك آواجيقل دورينه قدر چيقيق اقتضا ايدر.

۵ شجره توركيه، اويغورلرك كوچدن صوكرا چيغنجي، چوبان، آوجي اولوق اوزره اوج بولو كه ايريله قلرني سويلدكدن صوكرا (مجموعه ۱۸۷)، آوجي اويغورلر حقه ند شوسوزلري يازيور:

اقر بالغك قديم اساسي قانداشلق اولماديني آكللاشيلانجه، بونك ايلك تملك نهدن عبارت اولديني آرامق لازم كايير. ابتدائي جميتلرده، بوتل، و دينداشلقدر. مادري سميته اساسي (توتومداشلق) اولديني كي پدراشاي عالمه نك اساسي (مانداشلق) در. كورديلوورك ايلك زمانلرده، عالمه، برعموده عبادته مشترك اولان فردلرك مجموعي ديكدور.

عالمه نك اساسي دين اولونجه، برلكنده ياشايان هر هينده، حقي بر عالمه ماهيتي كورمه مك اقتضا ايدر. بر هيئك اجتماعي بر عالمه ماهيتي حائز اولمسي ايچون، اونك ديني، حقوق، اخلاقي مؤيدلره مالك اولمسي لازمدر.

جميت، اجتماعي تكامل اساسنده (عشيرت، قوم، امت، ملت) نامرليبه دورت مرحله دن كچديكي ايچون، عالمه بو دورت مرحله يه متناظر اوله رق (سميه، اوجاق، قوناق، يوا) نامرليبه دورت صفحه دن كچميشدر. عشيرت دورنده، اجتماعي عالمه يالكيز (سميه elan) دن عبارتدر. قوم دورنده، سميدهن باشقه، (اوجاق) دم اجتماعي عالمه ماهيتي آير. امت دورنده، (اوجاق)، استحاله ايدرك (قوناق) وضعتيه كيرير. ملت دورنده ايسه (قوناق) انحلال ايدرك (يوا) لره آيريلير.

۶، بومقالده يالكيز عشيرت دورندن يعني سميدهن بحث ايدمچكيز. سميده توتوملي و توتومسز نامرليبه ايكي قسمدر؛ توتوم، سميته آدينك برحويان ياخود نبات اسمي اوله سمييله و برحويان ياخود نباتك سميجه معبود طائيفه سمييله تعين ايدير. توتوملي سمييلرده، (مادري) و (پدري) آدلرله ايكيه آيريلير. بوسيله توتوملرينك اتني چيكدن ممنوعدرلر. فقط، هر سه، حج اينتندن صوكرا، توتومي قوربان ايدرك اتندن بر مقدار يرلر. صايديمز نوعلردن هانكيسنه منسوب اولورسه اولسون، سميته نك فردلرينه تكليف اينديكي اخلاق اساسي، بوتون زمانلرده اقر بالرك بری يرينه قارشي مكلف اولدقلى وظيفه لردن عبارتدر: بری يرينه يارديم ايتك، بری يرينك انتقامني آلتق، بری يرينك ياشني طومتق، بر نوع مشترك ملكيته مالك اولمق، سميته نك معبودينه مشتركاً عبادت ايتك؛ توتوملي سمييلرده فضيله اوله رق، سميده داشلرك بری يريه اوله نتمه ميسي در بر فيضدر.

مادري سميده، اقر بالقي يالكيز آما جهتنددر؛ يعني چوچوق آتاسنك توتومه وسميسته منسوبدر، باباسنك توتوميله وسمييله هيچ بر مناسبي يوقدر. مادري سميده اقر بالغك اساسي، قادين اولديني ايچون، قادين حقوقه يويوك برسرستي به مالكدور؛ مع مافيه، سميته نك رياستي، آنايه دكل، داييه

آنه سوسيلوژيکک بشنجي جلدنيک ۳۶۴ نجی صحيفه سندن
آنيده کي عبارتي نقل ايدييورز :

« ياقوتلر سيريانک شال شرقد ، دنياک الک صوغوق
ئولکلرندن برنده ، ياشامقده اولوب ، تقريباً (۲۲۰۰۰۰)
نفوسه مالکيدر . اشغال ايتدکلری اراضی غایت کنيشدر ،
بوتون شرائط واحوال ، بوقومک برچوق کوچوک زمهره
خالده ، بری برندن اوزاق اولهرق ياييلمه سنی وبوصورتله ک
اسکی معامليرينک پايدار قاله سنی موجب اولمشدر .

بوقومک الک اساسی اجتماعي زمهره سی (سيب) نامی آلان
(سبه) در . (سيب) که نه طبيعته اولديغه ، ترکيبک ماهيته
دائر معلوماًتريک اکيکدر . فقط ، بيلورزکه بو زمهره ،
نسبجه بری برينک اقباسی اولانلردن باشقه برطاقم يانجیلری ده
مخويدير . اقتصادي ضرورتله کورده ، وسعتي تحول ايدر .
سمیه يي تمیز ايدن وصفلر آراسنده ، بو صايديفمز صفترلده
بولونديغي معلومدر . سيبک فردلری آراسنده ک تسائد ، غایت
شدتليدر ؛ معمايه ، بوشدت آزالغه باشلامشدر . طوراعه
مالک آلان (سيب) در .

اراضی فردلر آراسنده تقسيم اولونمش ايسه دوزوغلری علی الدوام
يکي قسملره و تمویضلره تابعدر . اورمان و مرعا سيبک
معشری اموالی صيره سنده قالير . بوتون بو تشکيلانده اشتراکی
بر روح حاکمدر . حتی خصوصي اولريله ، منحصر اصاحبلرينک
استفاده سته مخصوص دکلدر . هر راست کلن ، ايسه ديکي اوه
کيره ک کوندوز و کيجه ک هر ساعتده اوراده قاله بيلير .

بر سيبک محتوی اولديني خصوصي عالمله (یعنی اولره)
کلنجه ، بولر غایت ضعیف بر رابطه يه مالک اولوب ، حقوق
تعصیدن تاممله محرومدر . یعنی بولر آنجی (طبیعي عالله)
ماهيتده در ، دخی ، اخلاقی ، حقوقی مؤيدلره مالک اولمالديني
ايچون ، (اجتماعي عالله) صيره سته کچمه مش ، بر مؤسسه
قيمتی الهمامشدر . حتی ، قاری قوجه وچوجوقلردن
مرکب اولان هيته مخصوص بر اسم بيله يوقدر . بولره ،
حقوق زمهرلردن اولمالوب فعلی زمهرلر ماهيتده در . بناءً عليه ،
فردلری آراسنده کي مناسبترلده ، غایت ضعیف بر اخلاقی
ماهيتي حائدر . بو زمهرنک ايچنده کي ترتيب و انتظام بوس
بوتون ميخانيکيدر . کوتلی اولان ، ضيفلری حاکمي آتله آلفله
موقت بر انتظام حصوله کتير . ابوني ايله چوجوقلر آراسنده
معين وطنليش وظيفلر يوقدر ، بالکس دائمی بر مواضلق
موجوددر .

چوجوقلر اوراق ايکن ، اؤک ديسي قاريسنه وچوجوقلرینه
مطلق درجه سنده بر ولايته تحکم ايدر . فقط ، چوجوقلر

« وينه بر بلوک ايرتیشک شرقد هيج حيوان طويوب
بالق و قوندوز و سمور و صکسار و نيوم اولايوب اتی ييوب
دریسی کيرلری . جانلو مالی و يباغیدن اوليوب باموقدن
اولان قشای عمرلنده کورمنلری . آنلار اگر قيزلری
آزارسلره « قسراق و سوری صاحي ارککه دوشوب ات
ييوب قز ايچوب باشکه يمان کونلر طوغسون ديو سويلرلر
ايدی . »

« (دوسون) که (مغوللر تاريخی) نده جامع التواریخدن
منقول بويه بر نوط (صحيفه ۴۲۱) کوريلور : « اورمانلی
اوريانکيتلره اورمانده ياشادقلری ايچون بو نام و يريلشدر .
بونلر مغول قومندن اولان اوريانکيتلره قاييدشدر لاملويدر .
بونلر چاير آتنده ياشامازلر ، حيوان دریسی کيه رلر و يیانی
اوکوزله قویونلرک اتی يرلر . چونکه طواور بسله منزل
وطاوار بسله نر قوملری حقیر کورورلر . بوکا بناءً ، بر بابا
ياخود آمانک قیزی قورتوتمی ايچون ياه چنی اک بويوک تهديد ،
اوکا « سنی قویون بسله نر برينه ويره چکم که سورولره باقمسک
ديمه سيدر . بعض قيزلرک بوتهديد ايتانه رق کنديني آصديني
کورولمشدر . »

بوروايتلردن تورکارک آوجليق حانی ، قاديئلر ايچون دها
مسعودانه اولديني آکلاشيلور . چونکه آوجی تورکارک
قیزلری ، کوچيه عيترتلرک ارککلرینه - بولر سورو و ثروت
صاحي اولدقلری حالده - وارمق ايسه تمبولر . آوجليق
حياتنک احارانه يوقسوللغی ، کوچيه لکلک بولغنه ترجيح
ايديلورلر . اوخالده آوجی تورکارده ، مادری سبه نك موجود
اولديني وقايدسلرک کرک (ايچ کويکک) طريقه کندي
سميه سنده قالمق ، کرک اقبالفک اساسی مادری سبه اولوق دولاييسيله
فضله حقونه مالک اولوق کي رجعايتلری بولونديني آکلاشيلور .
بودورده (آميل آناق) طرزنده بر ايچ کويکک بولونديغه ،
بوکون حالا اوحيانه ياقين برعيشت ياشامقده اولان (آتای) که
(باراييز) تورکارده ، قايين ويره معين ارککلرک (آميلين)
بر ازدواجه اولغملری دلالت ايدر . بو عيترتلده ، ارکک ،
حياتنک بر قسمنی قايين باباسنک اونده ، اونک حسابنه جاشمعقله
کچيرر و قارایی اوزرنده هيج بر نفوذ مالک بولونماز . ازدواج
بو طریزی ، مادری سبه ايله صبی بر ارتباطی حائز اولديني
ايچون ، باراييزلرک بويه بر دوردردن هنوز يکي چيغمش اولدقلری
آکلاشيلر .]

تورکارک سبه صورتنده کي عالنه سنی کوسترمک ايچون

کندی کنديلرته کنایت ایدہ جک بر یاشه کلیر کز ، استقلال لرینی طلب ایدہ رک آریجه او — بارق صاحی اوله ییلمک ایچون ، بالارینک اواندن بر قسمی زورله آیلر . صوکره و قنکه ، بابو آنا قوجاننه باشلار ، بوکره ، تحکم ایتک صیراسی اولاد لرته کلیر و بو تحکم ایسه غایت آغیر و آجی بر صورتده دوام ایدہ .

خصوصی عالمده حقوق تشکیلاتک موجود اولادینی ، اقربالغه عائد تمیزلرک اوله مه سیله ده ثابتدر . یاقونجهده ، بر اولادک باباسه ، برادر و همشیره لک بری برینه اولان مناسبی افاده ایدہ جک واضح کلیر بو قدر . بو بولده کی کلر لک افاده ابتدکی معنای (سبب) ک مختلف بطلرندن عبارتدر . یا قوت ، کندی یاشنده اولان سیمه داشلرته مجتمعا دلات ایدن بر کلهیه مالک اولدینی کی ، کنديسندن اولکی و صوکرای بطلره عائدده بر کلهیه مالکدر . دیک که یاقوتلرده کرچکدن ناس و بعضی ایش یکانه قرابت ، سیمه قرابتدر . بو صورتله سیمه تشکیلاتک خصوصی عالم تشکیلاتدن مقدم اولدینی بر کره دها ثابت اولش اولور . خصوصی عالم فعال موجوددر . فقط اجتماعی بر مؤسسه اولغه یکی باشلامشدر . ازدواج مناسبلرند (دیشاردن اولغه) بر قاعدهدر . یاقوت ، منسوب اولدینی سببک داخلدن اوله من . فقط ، عنعنای ، اسکی زمانلرده موجود ابتدائی بر (ایچردن اولغه) قاعده سنک خاطره سی محافظه ایتمکده ، و بعضی تمیزلرده بونک ایزلرینی صافلامقدهدر .

بو توصیفدن آکلاشیلور که یا قوت تورک لرنده سیمه نیک آدی (سبب) در . بوزمه ، تورک لرنک (اوبا) سنه ، شرق و شمال تورک لرنک (آول) ینه یک بکزیور . تورک کوی بو (اوبا) ایله (آول) دن دوغدینی کی ، بونلر کده اسکی تورک سیمه ی اولان (سبب) دن تولد ابتدکی آکلاشیلور . بزده (قومون) قانونی یاییلیرکن ، یالکیز بو کونکی تورک کوی دکل ، بونک سفلری اولان (اوبا) ایله (سبب) ی ده تدقیق ایتک اقتضا ایدہ . چونکه بر مؤسسه نیک ، ماضیده کی تکاملی معلوم اولمازسه ، اوندن حالد و استیلا ده نلر بکنه جکی کسدر یله من .

یا قوتلرده سیمه نیک یکانه اجتماعی عالم اولدینی کوردک ؛ بو سیمهده مادری اقربالغک و توتهمیزمک ایزلری بولوندینیده باشقه بر منبدن اوکره نیورز .

(سیه روزموسکی) نیک L'histoire des religions نامندکی مجموعه نیک (۴۷) نجی جلدنده نشر ایتدیکی (یاقوتلرک اعتقاد لرته کوره شامانیزم) عنوانی بر تبصنامه سنده (۲۰۴)

۲۳۳ و ۲۹۹ — ۳۳۸) ، یاقوتلرده (آغا اوزا) نامیه بر (بابا صوی) ندن باشقه (ایه اوزا) آدی برده (آنا صوی) نیک بولوندینی کور دیورز .

(آنا) بابا ، معنسه ، (ایه) آنا معنسهدر . (اوزا) کلهسی ایسه صوی و اقربا زمره سی معنایرند . هر شامان ، و قتیه عشرت تشکیلاتک اساسی اولان بر آنا صوینک مثلی اولدینی ایچون ، بر (ایه کیلا) په یعنی بر (آنا توتهمه) مالکدر . (کیلا) یاقونجهده (حیوان) معنسه اولوب ، بوراده (توتهم) معنای افاده ایدیور .

شامانلرک (ایه کیلا) لری بوغای طای ، قارتال ، کییک ، آبی ، قورده ، کویک ، قارغا کی حیوانلردر . بونلره (روحلری ییمن حامی حیوانلرک خیالری) دینلیر . یاقوت عشرتک اسکی مادری تشکیلاتی بوزولده قدن صوکره ، ایزلری یالکیز شامان تشکیلاتنده قلمشدر .

بناء علیه ، شامانلرک بر مادری توتهمه مالک اوله لری ، اسکی تشکیلاتده کی مادری سیمه لک مثللری اولدقاری ایچوندر . ناصلکه یاقوتلرده دورت عددن فصله اوله مه سی لازم کان دورت بویوک شامانده ، عشرتک اسکی قسیمی اولان (دورت اولوس) ک مثللریدر .

بوندن باشقه ، شامان ایلما یان فردلرک یعنی لاییکلر کده (ایه جی ié-hsit) نامیه بر حامی روحلری وارد . (سیه رو . زموسکی) (hist) اداتنک غرب تورکجه سنده کی (جی) اداتنک معادلی اولدینی بیان ایدیور .

بناء علیه ، بو کله (آنا جی) معنسه دلات ایدر . شامانلرک حامی روحلرته ایسه (آماغات) نامی وریلیر که اورخون کتابه سنده کی (اوما ی) کله سنک (ت) لی بر شکلدر . چونکه (پای = پایات) ، (قای = قایات) ، (تکیکن = تکیک) ، (یکیکن = یکیت) کله لرندهده ، بومضاع شکلر کورولور . قاره قیرغزلرده (سبب) کله سنک ده (سبب) شکلنده اولدینی کور دیورز . طوموسن (اوما ی) کله سی (آله) دیه ترجمه ایتدیکنه کوره ، (آما . غات) کده دیشی بر آله یاخود بر (موز) اوله سی لازم کلیر . (شان gloire) معنسه اولان (آما ت) کله سی ده بونک مخفی اوله ییلیر .

بو واقعه لر ، یاقوتلرده اسکی زمانلرده یاشامش مادری بر سیمه یک ایزلرینی کورستمرکه کافیدر .

توتهمیزمک ایزلری اوغوزلرده کورولور . اوغوزایی آلی صویه منقسمدی . هر صویک آجی قوشلردن املق اوزره بر (اونگون) یعنی توتهمی واردی :

کون خان صوی : شاهین

بونی فوجی سی دکل ، قادینک کندی سیمی اوده ردی ؛
 انتقامی آملی قده کندی سیمه عاندی . برقادین فوج سنک
 سیمی نظر ندی ، آنجق آنا اولدقن صوکرا محترم طانیلردی ؛
 بوندن باشقه ، بر ارکک بر قادینله غیر مشروع مناسبتده
 بولونقدن صوکرا ، بو مناسبتدن بر جوجوق دوغارسه ، باباسی
 اون قوبله بچور اولوردی . بو صودنه ، چوجوق ، غیر مشروع
 بر مناسبتده ازدواج ماهیتده صوبه بیلیردی . عربلرده قربت
 یالکز نسبی بر ماهیتی حائر اولدیفندن ، صبری قربتک اهمیتی
 یوقدی . بونک ایچوندنرکه هر ارکک آتاسه صوکدرجه حرمت
 ایدر ، فقط قاریسنه - آنا اولماقجه - هیچ بر ماهیت ویرمزدی .
 بوندن باشقه بر بابا اولنجه ، اوغلی اوکی آتالری آله بیلیردی ،
 چونکه حرمت مصاهره هنوز یوقدی . هر بارده یالکز سیمه
 قراچی واردی ، اهل قربت رابطه لری هنوز تاسس ایتمشدی .
 اجتماعی عاله نک یالکز سیمه دن عبارت اولمسی عشریت
 دورینه مخصوصدر . عشریت دورنده ولایت عامه بولونمادی
 ایچون ، فردلرک حقوقی ، آنجق (قان دعواسی) قاعده سی
 تأمین ایدر . (قان دعواسی) اصوله کوره ، بر فردک یایدینی
 بر جرمدن بوتون سیمی مشولدر ؛ تجاوزه اوغرایان بر فردک
 انتقامی قده یالکز یاقین قانداش لری دکل ، سیمه سنک بوتون
 فردلری اقله مکلفدر . دنی آلان ویرن سیمه در . قان
 دعواسی ، حکومت و محکمه نک بولونمادی برلرده ، فردلرک
 حقوقی محافظه ایدن معنوی برضابطه حکمنده در . ابتدائی
 جمعیتلرده حقوقی مصونیتلرک بیکانه استناد کاهی بودر . بناء علیه ،
 عشریت دورنده سیمه اخلاقی نورمال بر اخلاقدر . فقط ،
 ولایت عامه وجوده کلوبده دولت تشکله باشلاغجه ، سیمه
 اخلاقی مرضی بر ماهیت آلیر . بوندن دولاییدرکه اسلامیتدن
 اول ، فائده خدمت لریفا امتش اولان سیمه اخلاق ، اسلامیتدن
 صوکرا (حبت جاهلیه) نامی آله رق قبیح اولوندی . چونکه
 سیمه اخلاقک اساسی ، یالکز سیمه داش لری مقدس و حقوقه
 مالک عد ایدرک ، سیمه نک خارجنده قانلارده قارش ی هیچ
 بر اخلاقی وظیفه ایله مکلف اولماق قدر . حال بوکه اسلامیت
 بوتون مسلمانلری قارده ش بیلیدی کی ، اسلام دولتی ده بوتون
 تبعه سنک حقوقی تأمین ایتمکله مکندی . بوندن دولاییدرکه
 عشریت اغوجنده غایت نورمال اولان سیمه اخلاقی قوم ،
 امت ، ملت دورلرند مرضی بر ماهیت آلیر . اسکی نورکارده
 قومی دولت (ایل) نامله نا اسکی زمانلردن بری تشکلی آتش ،
 قان دعواسنک برینه حکومتجه اجرا اولان جزایر اقامه
 ایدن (توره) لر وجوده گلشدی . ذاتا تورک گله سنده کی
 (ک) اداتی (صوغداق = صوغدلی) ، (جیتنا = جیتلی)

آی خان صوبی : قارتال
 بیلدرخان صوبی : طوشانچیل
 کورخان صوبی : سونفور
 دکر خان صوبی : چافر
 طاع خان صوبی : اوچ قوش
 جامع التواریخ صاحب رشید الدینک بیانته کوره ، بوسویلردن
 هر ریزی کندی اونقونق مبارک سایه رق اولدورمن واتی یزدی .
 تورک لره ، اسکی بر توتهمز مک دین ایزلری اولدیفنی
 (ادبیات فاکولته سی مجموعه سی) نک بشیجی سایسینده (اسکی
 تورکرده دین) عنوانی مقاله ده ، تفصیلاً کوستردیکم ایچون ،
 بوراده بو بحثی اوزاتمه یچم .

اسکی عربلرده ، توتهمز مک ایزلری کورونمور ؛ فقط ،
 عربلرده ، اجتماعی عاله ، اسلامیتدن اول ، یالکز سیمه دن
 عبارتدی .

عرب سیمی سیده تورک اوپاسی کی ، بر نوع مشترک
 ملکیت مالک بر زمره خالده ایدی ، برابر قونوب کوچن
 بو زمره ی (حی) نامی ویریلیدی . مع مافیه ، (حی) ک
 داخلنده (اهل) نامیه ، (اهل) ک داخلنده ده (عیال)
 نامیه دها کوچوک عاله لره موجوددی . فقط ، بو عاله لر ،
 اجتماعی بر ماهیتی یعنی دینی و حقوقی بر مؤبدی حائر دکدی ،
 یالکز فعلاً موجود هیئتلردن عبارتدی . اهل ، عینی خالده
 ساکن اولان دده ، اوغولر ، طورونلر و بونلرک چوجوقلاردن
 مرکبیدی . (حی) ک مرعاسی و صومنی مشترک اولدیفنی کی
 اهلاک ده چادرلری و سورولری مشترکدی . اهلاک داخلنده
 بولان (عیال) لر ایه ، زوج ، زوج و چوجوقلاردن مرکب
 اولان ازدواج هیئتلریدی . اسلامیتدن اول ، نه اهل ، نه ده
 عیال هنوز ، اجتماعی بر عاله ماهیتی آلامشدی . (اهل) ک
 اجتماعی بر مؤسسه ماهیتی آلمسی ایچون سیمه کی اهلاک ده
 خصوصی بر معبوده مالک اولمسی اقتضا ایدردی . توتهملی
 سیمه سیمه نک معبودی (توتهم) در . توتهمیز سیمه ده ده ،
 سیمه نک آدانی اولان جد قوربانلر کیلیر و تعبد ایدیلیردی .
 اسکی عربلرده ، هر سیمه ، کندیسنه اسمعی ویرن جدیدنه
 قارش یو کی دینی وظیفه لرله مکلفدی . فقط ، اهلاک هنوز
 خصوصی بر معبودی ، بر (مان) ی تشکلی ایتمشده سی .
 بوندن دولاییدرکه جاهلیت زماننده قاری ایله قوجی بری
 برینه رابط ایدن ازدواج باغی دینی بریمتی حائر دکدی . بر
 قادیان آنجق بر جوجوق دوغوردقن صوکرا قوجسنه ارتباط
 پیدا ایدردی . بر قادین ، چوجوق دوغورمیدن وفات آتیشنه
 قوجی نغز ایدیلیردی . قادین ، دیت ویرمه محکوم اولورسه

ادبيات مصاحبه لری

خرابات

یو برتک کله بزمه ایراتک یوزلرجه سسته لك ادبيات تاريخي ، نهايتيز بريلانغه اكلامته كايدير . ياكيز ایراتك رتد ودریادل شاعرلری دكل ، «ضیایاشاه»یه قدر کفن بزم شعرا قافله سی ده ، هیچ استقنا سیز ، خرابات ابراهیم بیلیز . ایراتک بزم عصرلرجه سورج ادبی قایلینز ، نه تحف برنجیدرکه «خرابات»ه کی می و محبوب «ایله دولان مسکر ، زهرلی هواسی ایچنده اوپوشوب قالدی ، و بربری آودنجه یتیشن بویوک کوچوک بیکرجه صنعتکار دانا عینی نغمه لری ، «سکابکا» یاخود «زلف و خال و رخ» تکراره لری سوبله مکدن اورتولامادیلر . اسکی حیاتک ، اسکی مدنیتک یلک طبیی برکوشمی اولان بو خرابات ذوق روحلر مزه نه دهرین کوموشلرکه ، ادبیاتک غریبه کی یوسک شکللری کوردکدن صوکار بيله ، یشه او اسکی عاله دونک و یتیلان خرابای یکی غزالله تکرار قورقم ایستینلر وار . ادبیاتک حیات بيله علاقه سی بوگونکی حیاتک یکی احتیاجلری آکلامایلر ، کسه بلور نازیکه لری آلاوق شیرازه ، «حافظ»ه کلک باغچه لری اورتسندکی مزارینه کدوب زماندن شکایت ایستولر . کوموش تپسیلی اوستنده نارین انداملرله اسکی چرکس خلاقلری خاطر لالان نازیکه لری اسکی دیوانلر برابر موزلره قالدیرق ، اولری الک چیلغین برصنعت پرستشکاری کی نهایتیز بر عتله سه ویوزر ، قط بوگونکی دوندن ، یعنی ، حیاتی نارغدن تمایله آیرمق شرطیله ...

اسلامک اسکی زهد وتقوا دورلرند ، صنعتک بوتون تجیلری چیرکین و فیه مذموم کورویوردی . فکرک کنیش یوسک ، نطفه لره دولاشمی ناسل جائز دکلسه ، انسانلک کوزه لاکلر قارش دیویدنی الک صیمی حسلی ترم ایتیمی ده منع ایده لهدی . ایسته اووقت ، برطرفدن معقولر دیگر طرفدن شاعرلر خلقک وجدانه تر جان اولارق زاهدلره قارش عصبان ایتدیلر ، روحک غلبانلری زوره صوصورمق قابل اولامه چنی کوسره رک پروامزجه باغیردیلر ، باغیردیلر ... شریک اسلام ادبیاتلری باشدن باشه بو عصبان سساريله دولودر . خلقک تصویته مظهر اولدنی ایچون ، شاعرلرک زاهدلر علمینده کی بوجوملری عصرلرجه دوام ایدوب دوردی . اوقدرکه ، مثلا بزده «بچی اندی» کی بر چوقدند شیخ الاسلاملر ، «باق» کی قاضی بکرک بيله زهد برده سی آلتنده صافانالار قارش هجومدن چکینه ملردی ...

زهد و تقوا به قارشی عصیان ایدن ایلک عرب وعجم شاعرلری ، چوق کنیش درشونجه لی وچوق جرئتلی آدملردی : «ابوالعلا» ، زاهدلرک حتی خاطر لرینه کتیرمکدن تیزه دکتری فکرلری صریستجه سولیرکن ، «خیام» ده ، یوکیچی حیاتک محدود ساعتلرندن ذوق آتی ایچون شراب قدحلری ایله کل بوژی دایرلر آراسته یاشامق لازم کلدیکنی باغیر یوردی ... شری وهرپ متعبلرندن بر چوقی «خیام» ده کی «شراب» دایر ، کی کله ره تمام مجازی و تصوفی بر معنا ویرمه قافله قی اونک بوتون شرق ادبیاتلرند امثالیز اولان رباعیلری بویوله شرح وایضاح ایدیولر . چوق یاکیش برحرکت! دنیله بلیرکه «خیام» ی آکلاماق ایچون بوندن داما ائی بر اصول یوقدر . رباعیات ده باطنی معنای آراشدیرمق ، اونک طاهری معنایندکی یوسکلی آکلامقندن ایلی کایر . حیاتک نهایتیز بر

کلرند اولدینی کی (لی) معنایسه اولدیندن ، (تورک) کلمه سی ، (تورمل) دیمکدر . تورکلر ، جاهلیله (تاتاری) درلردی که صوکاردن (تاتار) شکلی آلمشدر . (دوسون) ، «جامع التواریخ»دن نقلاً شوبه یازیور : «تاتار قومی بر چوق شعبه لدن مرکب اولوب قریباً بخت بیک خانگی محتویدی . اولکسی چین حدودیه (بویر) کوله مجاوردی ... هر عسیرت خصوصی بر ساحه ی مالکدی . تاتارلر اکثر زمانده خطای امپراطورلنک تبعه سی و خراجگذاری ایدی . فقط اکثریا فلان یاخود فلان عسیرتلی عصبان ایدر و آنجق سلاح قوتیله اطاعت آتیه آلتیردی . چوق دفعه ده عسیرتلر بر لرلیله محاربه ایدرلردی . تاتارلر (کرد) ، (شول = بربری) و (فرنگ) قوملری کی اوافق برمنازعه سیله یکدیگرینه یسحاق یاخود قلیچ صابلامقله معروف ایدیلر . بوکون مغوللر آراسته موجود اولان ضبط وربط اولرله یوقدی . کیندار ، غضوب و انتقامچی ایدیلر ، [۱] .

بو توصیفدن آکلاشیلور که تاتارلر او زمان حالا متفرق عسیرتلر حالده یاشیورلردی . ایچلرند هنوز (ایل) یعنی (قومی دولت) تشکیک ایتیمشدی . آرازلرند (قان دعواسی) یعنی (حیت جاهلیه) قوتله جاری ایدی . بوکونکی شال تورکلرینه (تاتار) نامنک اطلاقک دوغرو دکلدر . شال تورکلری اکثریتله (قباچق) لردن و قسامده دیگر تورک شعبه لرندن حصوله کیشدر . رشیدالدینک بحث ایتدیکي تاتارلر ، مغوللردن یاخود تونغو زلردن بر طاقفه اولوق کرکدر .

حیت جاهلیه ک اساسی ، اجتماعی مفکوره نک سیمه دن عبارت اولمیسیدر . سیمه ایچنده قان دعواسنک ، ماتم آیتنک ، تماونک الک بویوک وظیفه لدن اولمی بونک نتیجه سیدر . بو مفکوره یه کوره ، مقدس اولان فرد دکل ، سیمه در ؛ (حق صاحبی Sujet de droit) ده آنجیق سیمه دن عبارتدر . سیمه نک یوقدر قوتلی اولمی ، هم عسیرتک ، همده خصوصی عاله نک (یعنی اهل یاخود اوجاگک) ضعیف قالمه سبب اولمشدر . (ولایت خاصه ولایت عامه دن اقوادر) دستوری ده ، بو دوردن قالمه برسوزدر ؛ چونکه بو دورده ، ولایت خاصه (سیمه نک ولایتی) اولدینی کی ولایت عامه ده (عسیرتک ولایتی) در . سیمه نک آساندی ، عسیرتک آساندنن چوق قوتلی اولدینی ایچون بو دستور او دور ایچون غایت موافقدی .

ضیا کواک آب